

LÄRARHANDLEDNING

FULA TJEJER

ENBOK AV LISA BJÄRBO, JOHANNA LINDBÄCK & SARA OHLSSON

gilla
BÖCKER

FULA TJEJER

av Lisa Bjärbo, Johanna Lindbäck, Sara Ohlsson

”På en högstadieskola i Gnesta startar någon instagramkontot Fula tjejer. Både populära och mindre populära tjejer får foton på sig själva publicerade där, och på skolan sprids en skräck för att sticka ut, för att bli nästa offer. Tilde, Eleni och Jasmine går i samma klass men har knappt pratat med varandra – förrän nu. Trots sina olikheter bestämmer de sig för att gå ihop. De tänker sätta dit den jäveln som ligger bakom kontot, och de tänker göra det tillsammans.”

Här kommer en rad övningar som ni kan jobba med i klassen samtidigt som ni läser *Fula tjejer*. Du som är lärare, välj ut ett par frågor eller ett block du tycker passar din klass. Diskutera, skapa, hitta kopplingar till andra ämnen eller lär er mer om vad man får och inte får göra på nätet - möjligheterna är många!

Tjejerna i boken går i åttan, och boken passar bäst att läsa från åk 7 och uppåt.

Lycka till!

/Johanna, Lisa och Sara

KAPITEL 1-14

Läs avsnittet först och diskutera efteråt.

1) Läs kap 1-3. Beskriv de olika huvudpersonerna.

- Vad får vi veta om dem?
- Vad tycker de om varandra?
- Vad tycker du om dem?

2) När du har läst till och med kap 14: beskriv tjejerna igen.

- Jämför med dina tankar i fråga 1, vad har lagts till?
- Har du ändrat dig om någon?

3) Hur reagerar Tilde och Jasmine när de kommer med på Fula tjejer-kontot?

- Vad är lika i deras reaktioner?
- Vad är olika?
- Varför är det så oväntat att Jasmine är med?

4) Ingen av dem berättar om det för sina föräldrar. Varför inte, tror du?

5) Vad har tjejerna för status i klassen?

- Rangordna dem.
- Förklara varför du ger dem en viss ordning.
- Vad ger status i det här fallet?
- Är de nöjda med sin position?

6) Vad tänker du om kökstjänsten och klassens diskussion kring det? Fundera gärna särskilt på skillnader mellan tjejer och killar.

7) Vad är det viktigaste som händer i första delen?

KAPITEL 15-32

Läs avsnittet först och diskutera efteråt.

- 1) I kap 15 tänker Tilde att hon vet att det är en kille som driver kontot.
  - o Tror du samma?
  - o Vad tänker du om hennes tankar kring män och brottslighet?
  - o Varför tror du män begår fler brott än kvinnor?

- 2) Måste killar vara på ett visst sätt: trycka ner sina känslor, aldrig prata om svåra saker och hur de mår? Vem vill ha det så, killarna eller tjejerna?

- 3) Vad händer i samhället när det förändras och kvinnor börjar få mer makt?
  - o Det finns flera historiska exempel att grota ner sig i, både långt tillbaka i tiden och mer samtida. Välj ut en tidsperiod och undersök.
  - o Vad har hänt, varför, hur gick förändringen till, vad blev effekten?

- 4) I kapitel 23 är Jasmine arg och vill be ALLA att dra åt helvete. Varför tror du att det uppstår så mycket konflikter kring Jasmine? Försök komma på flera olika orsaker.

- 5) Varför är det ett sånt motstånd mot att berätta för vuxna om Fula tjejer-kontot?

- 6) Vad händer som får Eleni, Jasmine och Tilde att plötsligt tycka lika?

- 7) Beskriv Sebbe! Vad tycker du om honom?

- 8) Vad är det viktigaste som händer i den här delen?

KAPITEL 33-45

Läs avsnittet först och diskutera efteråt.

- 1) Vad tycker du om Elenis plan att smygfota Veronika?
  - o Är den rätt eller fel?
  - o Kan man ursäkta dåligt beteende med att det är för ett gott ändamål?

- 2) Varför säger inte Tilde emot tydligare, trots att hon tycker att idén att smygfota Veronika är ganska dålig?

- 3) Hur reagerar och agerar de när det kommer fram att det inte är Sebbe som driver kontot?
  - o Vilka skillnader och likheter finns det?
  - o Vad tror du skillnaderna beror på?

- 4) I kapitel 41 tänker Eleni att det är som att andra elever har blinkande neonskyltar med ord om hur de mår. Vad skulle det stå på hennes egen skylt?

- 5) I kapitel 43 berättar Tilde om ett möte som de tre tjejerna har på biblioteket. Hur skulle Eleni eller Jasmine berätta om samma händelse?
  - o Välj en av dem och skriv om kapitlet ur hennes perspektiv!

- 6) Vad tänker du om Jasmines och Amirs relation?
  - o Varför tror du att Amir reagerar som han gör i kapitel 45?

- 7) Vem tror du ligger bakom kontot? Förklara varför!

- 8) Vilka är de viktigaste händelserna i den här delen?

KAPITEL 46-63

Läs avsnittet först och diskutera efteråt.

1) I kapitel 46 jämför Eleni deras "utredning" med polisutredningar i till exempel tv-serien *Bron*.

- Kan man verkligen lära sig saker om verkligheten genom påhittade tv-serier eller böcker?
- Varför eller varför inte?

2) *Fula tjejer* är en skönlitterär bok.

- Hur vet man det?
- Vad skiljer en skönlitterär text från andra typer av texter?

3) I kapitel 49 har Jasmine och hennes kompisar gjort en "risklista" över saker de måste tänka på för att inte hamna på Fula tjejer-kontot. Det är ju ganska extremt, men ofta finns det olika "oskrivna regler" om hur man ska bete sig på en skola eller i en grupp.

- Vilka oskrivna regler finns i er klass? Dela in er i grupper och gör en lista.
- Jämför er lista med en annan grupps. Finns det skillnader? Likheter? Varför är det så?
- Titta på alla listorna tillsammans i klassen. Finns det några regler som är dåliga? Kan ni komma överens om att stryka några?

4) I kap 50 säger tjejerna att det är meningslöst att berätta för lärarna.

- Vilka är deras argument?
- Håller du med dem?

5) Tror du att killarna i Johannes klass fattar hur Tilde känner när de kommenterar henne?

- Kan man klassa såna kommentarer som mobbning, eller är det överdrivet att tycka det?

6) Varför har Eleni så kluvna känslor när det avslöjas vem som ligger bakom kontot?

- Hur skulle du ha känt dig om du var hon?

7) Vad är vitsen med fuldansen i korridoren? Varför väljer de en sån hämnd?

8) Nu när du vet vem som drev kontot, fanns det ledtrådar som du missade?

9) Vad tror du personen som drev kontot hade för motiv?

10) Tycker du synd om någon av personerna i boken när du läser slutet? Vem i så fall? Och varför?

NÄR NI HAR LÄST HELA BOKEN

Dramaturgi och historiens uppbyggnad

- 1) Bokens huvudpersoner är ju Tilde, Jasmine och Eleni.
  - Är det någon av dem som är mer huvudperson än de andra? Vem och varför?
  - Hur förändras de tre huvudpersonerna under bokens gång? Hur är de i början jämfört med i slutet?
  - Vilka positiva saker har hänt dem, tack vare *Fula tjejer*? Försök komma på olika saker för alla tre!
  - Är Tilde, Jasmine och Eleni vänner i slutet?
  - Vilka andra karaktärer tycker du är viktiga? Hur är de viktiga?

- 2) Vad tror du kommer att hända med personen som låg bakom kontot nu?

- 3) Vilka är de stora vändpunkterna, när allt förändras och saker ställs på sin spets?
  - Välj ut 3-4 stycken.
  - Förklara varför de är så viktiga.

- 4) Läs om bokens första tre kapitel.
  - Vad känns annorlunda nu när du vet hur boken slutar?
  - Varför tror du att författarna har valt att börja historien som den börjar?

- 5) Om du skulle välja ut några teman som är viktiga i den här boken, vilka skulle det bli?

- 6) Jämför med andra böcker du har läst.
  - Liknar *Fula tjejer* någon annan bok? På vilket sätt?
  - Har du sett någon film eller tv-serie som liknar *Fula tjejer*? På vilket sätt?

- 7) Vad tror du kommer att hända i nästa bok om Eleni, Tilde och Jasmine?

Identifikation och utseende

- 1) Vad tycker du om Elenis, Jasmines och Tildes klass? Vad är bra eller dåligt med den?
- 2) Hur har Fula tjejer-kontot påverkat tjejerna på skolan? Gott och ont?
  - o Hur har det påverkat killarna?
- 3) Skulle det som händer i *Fula tjejer* kunna hända i verkligheten? Varför eller varför inte?
  - o Vad tror du skulle ha hänt på din skola om någon startade ett liknande konto?
  - o Känner du igen diskussionerna/problemen/situationerna som uppstår i boken?
  - o Välj ut en situation eller diskussion i boken som skulle kunna hända på din skola. Motivera ditt val!
  - o Välj ut en situation eller diskussion som aldrig skulle kunna hända dig. Varför inte?
- 4) Vad tror du hade hänt om de hade berättat för en vuxen om Fula tjejer-kontot redan från början?
  - o Vad skulle de vuxna på er skola göra om något liknande hände hos er? Alla skolor måste ha en handlingsplan för att hantera mobbning. Ta reda på hur den ser ut hos er!
  - o Är det lagligt att starta ett konto som Fula tjejer? Ta reda på det!
  - o Vad kan man göra om man blir kränkt på nätet, till exempel på instagram, och vill agera mot det? Sök efter fakta och skriv ner minst tre förslag.
- 5) De olika personerna i *Fula tjejer* har olika roller, känner du igen några?
  - o Skriv en lista över vilka roller du kan hitta! Saknar du någon roll?
  - o Finns det någon karaktär i *Fula tjejer* som du gillar extra mycket? Vem? Och vem tycker du inte om?
  - o Är du särskilt lik någon *Fula tjejer*? Är det någon som du är väldigt olik?
  - o Är det många i er klass som har samma favoritkaraktär? Varför har ni samma eller olika? Tycker man bäst om den som liknar en själv? Varför eller varför inte?
  - o Det står ingenstans i boken vad Eleni, Jasmine, Tilde, Amir och Abbe har för etniskt ursprung. Vad tänkte du dig när du läste? Varför då, tror du?
- 6) I kapitel 51 beskriver Tilde hur mycket lättare det har blivit att röra sig på skolan nu när de har Fula tjejer-chatten.
  - o Fundera på om det finns ställen eller situationer på din skola som du eller andra undviker.
  - o Vad kan man göra åt det? Kan ni hjälpas åt?

7) Finns det några risker med att starta en grupp som Fula tjejer-chatten? Vilka?

8) Boken heter ju *Fula tjejer*.

- o Hur kan man tolka ordet "fula" i titeln?
- o Varför är kommentarer om utseende så jobbiga? Är det annorlunda att säga "du är dum i huvudet" än "du är ful"?
- o Vad är det som avgör om en person är ful eller snygg? Vem bestämmer det?
- o Ibland sägs det att utseendet inte spelar någon roll, men stämmer det verkligen? Vad skulle vara annorlunda i din vardag om utseendet verkligen inte spelade någon roll?

9) Varför är det just ett fula tjejer-konto, och inte fula killar? Skulle boken vara lika trovärdig om det var tvärtom?

- o Vad tror du hade hänt om det varit ett fula killar-konto?
- o I slutet av boken skriver de bland annat #detfinnsingafulatjejer. Vad menar de då? Är det sant?

Kreativa övningar

- 1) Skapa ett soundtrack! Välj ut en scen i boken och tonsätt den med en låt. Motivera varför du valt den scenen och just den låten.
- 2) Skriv en dikt eller låttext om något som du kommer att tänka på när du läser boken.
- 3) Skriv ett brev till valfri karaktär i boken.
- 4) Skriv ett brev från Abbe till någon av de andra karaktärerna i boken.
- 5) Skriv om resten av Abbes dag från det att han kutar ut ur skolan i slutet. Vad gör han? Hur känner han? Pratar han med någon? Är det någon som kontaktar honom?
- 6) Skriv en dagboksanteckning för valfri karaktär. (Till exempel Jasmines dagbok från den dagen hon hamnar på kontot.)
- 7) Välj ut en scen ur boken och rita eller måla den.
- 8) Gör en seriestrip av en dramatisk scen ur boken.
- 9) Hitta på ett gängnamn åt Tilde, Eleni & Jasmine och rita en logga.

Ord och begrepp att diskutera

- o Jämställdhet
- o Kränkningar
- o Feminism

Att jobba vidare med

Boktips: *Moxie*

Filmtips: *Booksmart*, *Skam*, *Eighth grade*, *Welcome to the dollhouse*

Institutioner: Internetstiftelsen, Statens medieråd, Statistiska centralbyrån

Koppling till centralt innehåll i olika ämnen, årskurs 7-9

Svenska

- o Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang.
- o Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.
- o Olika sätt att skapa och bearbeta egna och gemensamma texter till innehåll och form. Hur man ger och tar emot respons på texter.
- o Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Skönlitteratur som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor. Lyrik, dramatik, sagor och myter.
- o Språkliga drag, uppbyggnad och berättarperspektiv i skönlitteratur för ungdomar och vuxna. Parallellhandling, tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar, inre och yttre dialoger.
- o Etiska och moraliska aspekter på språkbruk, yttrandefrihet och integritet i digitala och andra medier och i olika sammanhang.

Samhällskunskap

- o Ungdomars identiteter, livsstilar och välbefinnande och hur detta påverkas, till exempel av socioekonomisk bakgrund, kön och sexuell läggning.
- o Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel sociala medier, webbplatser eller dagstidningar.
- o Möjligheter och risker förknippade med internet och digital kommunikation samt hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.
- o Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen. Etiska och demokratiska dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter, till exempel gränsen mellan yttrandefrihet och kränkningar i sociala medier.
- o Skillnader mellan människors ekonomiska resurser, makt och inflytande beroende på kön, etnicitet och socioekonomisk bakgrund. Sambanden mellan socioekonomisk bakgrund, utbildning, boende och välfärd. Begreppen jämlikhet och jämställdhet.

Bild

- o Kombinationer av bild, ljud och text i eget bildskapande.
- o Rättigheter och skyldigheter, etik och värderingar när det gäller bruk av bilder samt yttrandefrihet och integritet i medier och övriga sammanhang.

Biologi

- o Människans sexualitet och reproduktion samt frågor om identitet, jämställdhet, relationer, kärlek och ansvar.

Religion

- o Hur olika livsfrågor, till exempel meningen med livet, relationer, kärlek och sexualitet, skildras i populärkulturen.
- o Vardagliga moraliska dilemman. Analys och argumentation utifrån etiska modeller, till exempel konsekvens- och pliktetik.
- o Etiska begrepp som kan kopplas till frågor om hållbar utveckling, mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar, till exempel frihet och ansvar.